

Izhaja
vsak četrtek; ako je ta
dan praznik, dan poprej.
Dopisi naj se izvolijo fran-
kovati.
Rokopisi se ne vračajo.
—
Za inserate se plačuje
po 20 vinarjev od garmond-
vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Leto XXII.

V Celovcu, 3. septembra 1903.

Štev. 36.

Boj za enakopravnost.

Stopili smo zopet korak naprej v boju za jednako-
pravnost našega jezika v deželi. Dne 31. avgusta
tega leta vršila se je pri deželnem sodišču v Celovcu
kazenska vsklicna razprava zoper g. dr. Hudelista,
zdravnika v Velikovcu, ki je bil od velikovškega
sodišča radi tega obsojen, ker je na god naših
zaščitnikov sv. Cirila in Metoda na vrtu svoje hiše
na popolnoma nenavaren način umeten ogenj vži-
gal. Dr. Hudelist se je proti obsodbi seveda pri-
tožil, in nam bo morebiti še prilika dana, da o tem
čudnem slučaju še kako resno besedo izpregovorimo,
zlasti da ga primerjamo s postopanjem poklicanih
faktorjev o priliki nemških recimo turnarskih pri-
reditvev! Pa za danes pustimo to.

Na omenjeni vsklicni razpravi tedaj je prišlo
zopet do jezikovnega konflikta. Ko je namreč g.
dr. Brejca kot zagovornik g. dr. Hudelista pričel
svoj slovenski zagovor, vstane zastopnik državnega
pravdnikstva, izjavi, da slovenskega zagovora ne
razume, in zahteva, da naj sodišče zagovorniku
ukaže, da ima nemško govoriti. Vnela se je ostra
bitka med državnem pravdnikom namestnikom in
zagovornikom dr. Brejcem. Prvi je trdil, da jezikovne
naredbe sicer predpisujejo, da naj se z nemščine
navednimi strankami po možnosti uraduje v
njihovem jeziku, da pa to ne velja za stranke, ki
nemško znajo, in še manj seveda za njih zastopnike.
Dr. Brejca je odločno pobijal to povsem neopravičeno
in nevzdržljivo stališče in končno izjavil: „Sestava
današnjega senata ne odgovarja jezikovnim pred-
pisom, kajti izmed gg. sodnikov sta samo dva slo-
venskega zmožna, dočim je ostala dva gg. sodnika
ne razumeta, tudi zapisnikar in g. državni pravdnik
ne. Jaz sem doslej imel lojalno ozir na izjemni
stan, v kojem se nahaja deželno sodišče vsled tega,
ker je še nekaj gg. sodnikov na počitnicah in je
tedaj težko senatu poljubno sestavljati. Ker pa je
g. državni pravdnik sam že danes jezikovno vpraša-
nje na tem sodišču iz principijelnega stališča sprožil,
radi tega pa sedaj zahtevam, da se senat tako se-
stavi, da bodo vsi gg. sodniki z zapisnikarjem vred
moj slovenski zagovor razumeli; kaj bo potem g.
državni pravdnik storil, je njegova stvar.“

Nato je odšel sodni dvor v posvetovalnico;
ko se je čez dalje časa zopet vrnil v razpravno dvo-
rano, pa je razglasil predsednik g. nadsvetnik pl.

Fladung sklep, da se razprava preloži za
toliko časa, da bo mogoče sestaviti tak
senat, kojega člani bodo vsi slovensčine
zmožni!

S tem sklepom je sodni dvor storil prin-
cipijelno odločbo glede rabe slovenskega je-
zika na celovškem deželnem sodišču. Ta sklep je
docela naraven in tudi popolnoma utemeljen v je-
zikovnih predpisih za slovenske dežele, in si niti
misliti ne moremo, kakšne posledice bi bile nastale,
če bi bilo sodišče v nasprotnem smislu spoznalo.

Tako smo zopet stopili za mogočen korak
naprej na potu do enakopravnosti našega jezika;
g. državnega pravdnika namestniku pa svetujemo,
da naj le hitro vzame slovnico slovenskega jezika
v roke, ker jo bo morda prav kmalu rabil ob se-
stavi — prve slovenske obtožnice!

Naš národní in politični položaj.

(Govor g. dr. J. Brejca na shodu na Ročici dne 16. av-
gusta 1903.)

Častiti zborovalci! O predmetu, ki mi je od-
kazan, da o njem danes govorim, se je že čestokrat
razpravljalo na Vaših shodih in drugod, zdi se mi pa,
da strune, ki jih govorniki ob tem pred-
metu navadno ubirajo, dostikrat niso prave. Ako bi
hotel običajno slediti, igrati bi moral ulogo Jere-
mije preroka na razvalinah jeruzalemskih in jo-
kajočim glasom moral bi tarnati nad propadom
koroške veje slovenskega národa. Takim vzgledom
pa ne bom sledil in mislim, da za obupavanje tudi
zadostnega povoda ni.

Národ slovenski na Koroškem je res bolan,
celo nevarno bolan, toda smrtna pesem, ki
nam jo tako radi pojó, je daleko prezgodnja, in
nemško-nacijonalni gavrani ne bodo dočakali tre-
notka, ko bi vladna statistika mogla naznaniti njim
in bržčas tudi vladi sami preprijetno vest, da so
na starodavnem slovenskem Korotanu le še grobovi
slovenski, da pa je živjel slovenski izumrl!

Mirnim srcem smemo privoščiti našim na-
sprotnikom to veselje, da čakajo na smrt našega
národa, ne smemo pa dopuščati, da bi se ta smrtna
pesem med nami samimi udomačila. Žalibog je
že nekaj sicer izvrstnih slovenskih rodoljubov, ki
so se te pesmi že tako privadili, da že skoraj sami

vá-njo verujejo. To pa je nevarno in ne more do-
brega sadú obroditi. Obup ne rodi poguma, brez
poguma pa je zmaga izključena. V tem pogledu je
torej treba pred vsem taktiko izpremeniti; vera
in zaupanje v lastno življenjsko moč
morata stopiti namesto srce in duha
tlačéče obupnosti!

Častiti zborovalci! Dober zdravnik mora naj-
prej bolnike temeljito preiskati, pretipati mu ude
in život, poslušati njegovo žilo; potem napravi di-
jagnozo in zapiše zdravila. Tudi národa-bolnika
se ne dá zanesljivo lečiti, dokler ni razkrito bistvo
njegove bolezní.

Kaj pa je vzrok očitnega hiranja našega ná-
roda na Koroškem?

Navadno se vso krivdo zvraca kratkomalo na
nasilno postopanje nacionálnih in liberalnih nem-
ških sodeželanov in na nasprotovanje ali vsaj brez-
brižnost v nemškem duhu vladajočih javnih oblastij.
Ne odrekam opravičenosti teh očitanj, vendar po
mojem mnenju to niso edini, pa tudi ne glavni
vzroki našega propadanja. Vlada in način vladanja
je gotovo mogočen faktor v razvoju vsakterega ná-
roda; pravična vlada, ki ima vrhu tega razum za
národove potrebe, ohranja národ in pospešuje njega
napredek, vendar vsega, kar národ za svoje živ-
ljenje potrebuje, mu tudi najprijaznejša vlada dati
ne more. Národ si mora tudi sam pomagati! Ná-
rod, ki čaka samo na pomoč od zunaj, je podoben
beraču, ki bi si še sam lahko košček kruha pri-
služil, pa rajši čaka na milosrčnost drugih, pri tem
pa gládú umira.

Naša naloga mora biti, organizacijo slo-
venskega národa na Koroškem obrniti
na pot samopomoči. Mi ne bomo pozabili,
vlado in merodajne faktorje sploh ob vsaki priliki
z največjim poudarkom opozarjati na njih dolžnost,
uverjen pa sem, da bomo tudi od vlade tem več
dosegli, čim večja bo naša intelektualna, gos-
podarska in politična moč, ki si jo sami
iz sebe ustvarimo.

Eden najpoglavnejših vzrokov našega pro-
padanja je velika pomanjkljivost ljudske
izobrazbe. Kako je s šolami pri nas, vam je
ravno kar obširno in temeljito razložil gosp. poslanec
Grafenauer. Národ brez dobrih šol je národ brez
bodočnosti; šola pa dobra biti ne more, če otrok
jezika ne razume, v katerem se ga uči. Sloven-

Podlistek.

Smrtni angelj na zemlji.

(S—j)

„Mamka, zakaj pa umirajo ljudje v tako raz-
ličnej starosti?“ vprašala je mala ljubka deklica
svojo mater, ko se je vračala iz pokopališča. Mati
bila je že navajena na taka vprašanja, pa se je tudi
vedno trudila, da ji je dala, če le mogoče, povoljen
odgovor. Ni imela navade, kakor druge matere,
da bi svojega otroka osorno zavrnila, marveč se
je veselila, če je mogla pogledati v duševno živ-
ljenje svojega otročička.

„Ti, Julika, če hočeš to vedeti in to razumeti,
ti moram pa že daljšo povest povedati.“

„O, povest“, zaklicala je deklica, prinesla pod-
nožček in se vsedla k nogam materi, da bi prav
pazljivo poslušala.

„Nekega dné“, pričela je mamka, ko je bil
svet že davno stvarjen, poklical je ljubi Bog an-
gelja k sebi. Angelček je prihitel, se sedemkrat
pred Bogom priklonil, ki mu je dejal: „Glej, svet
sem ustvaril, ustvaril sem človeka in mu dal zemljo
kot bivališče, da se tam pripravlja, da bi mi po-
tem v nebesih služil in bil vekomaj z menoj srečen.
Tebi pa sedaj ukažem, da greš na zemljo in zbereš
ljudi, ki so pripravljene, da zamenjajo trudapolno
zemeljsko življenje z nebeskim veseljem. Vsakega
poljubi lahko na čelo in jih pripelji k meni, vsaj
sto na dan.“ Ko je Bog Oče to izgovoril, nagnil je
glavo v znamenje, naj angelj odide. In angelj se

je priklonil zopet sedemkrat in se podal skozi zlata
nebeska vrata na zemljo. Veselil se je ukaza, ka-
terega mu je dal Bog Oče! Mislil je namreč, vsakdo
se ga bode veselil, vsakdo bo šel z veseljem z njim
v nebesa.

Bilo je zgodnje jutro, ko je prišel angelj na
zemljo. Prvi človek, katerega je srečal, bil je mlad
kmetič. S koso na rami mahal je po travniku in
prepeval vesele pesmi. Angelj se mu je pridružil,
ga pozdravil in mu tudi povedal, čemu ga je ljubi
Bog poslal na svet in naposled ga je vprašal, bi
li ne hotel iti z njim v nebesa.

„O pa že še ne“, bil je odgovor, „je še pre-
zgodaj. Pozneje mogoče! Glej, dve leti je še le,
kar sem oženjen, imam doma ljubko ženko in ve-
selega, zdravega fantiča! Oba mi napravljata ve-
liko veselja. In potem je pa pri nas na zemlji
tako veselo, prijetno, pogledj samo cvetlice na polji
in reci, če je v nebesih tako veselo. Jaz pač že
še ne grem s teboj, a povem ti, da k mladim in
veselim ljudem nikar ne hodi, ampak k starim in
žalostnim. Takih je v naši vasi dovolj; ti bodo
veseli, če prideš k njim. Torej ničesar za zlo, že-
lim ti le še prav dober dan.“

Malo začuden ga je angelj pogledal; a ven-
dar je sklenil, da bo kmetiča ubogal. Takoj ko
vstopi v vas, sreča starega možička, ki je komaj
še lezel. „Star si že in cela pokveka, zemlja te
pač ne more več veseliti. Idi z menoj, peljem te
v nebesa, kjer ni težav in britkosti!“ A starček
zmajal je z glavo. „Ne“, rekel je, sedaj pa še ne.
Meni je tukaj prav dobro, celo življenje sem se
mučil in trpinčil, torej mi bo vsakdo brezskrbno
starost privoščil. Moj sin — gotovo si ga srečal

na poti — je prav ljubezniv z menoj; spolni mi
vsako željo, katero mi bere iz očíj; in še le vnuk,
tega bi ti videl; z malim skočičem se še jaz po-
mladim. Pa veš kaj! k meni prišel si še prezgodaj,
a pri sosedu leži eden že leta in leta bolan, ki je
neozdravljiv.“

Na to šel je angelj k sosedu in našel moža,
kateri se je vil in zdihoval v velikih bolečinah na
postelji. „Ali si ti tuji zdravnik, po katerega sem
pisal v tuje dežele“, vzdihnil je bolnik, ko je stopil
angelj k postelji. „Ne, nisem zdravnik, a prišel
sem k tebi, da bi te rešil tvojih bolečin. V ne-
besa te hočem vzeti, kjer ni nobenih bolečin. Boš
šel z menoj?“ Nekoliko časa je bolnik premišljal,
tako da je že angelj menil, ta pa le pojde z menoj.
A bolnik začel je šepetati: „Slišal sem o imeni-
nem zdravniku, ki je že marsikoga ozdravil. Temu
sem pisal, njega hočem počakati, morda me le
ozdravi. Veš, denar imam in plačam prav lahko.
A moja sosedu, ta je bolna in velika reva. Vesela
te bo, če te le vidi.“

Poln zaupanja šel je angelj k revnej bolnej
ženici. Res jo je razveselil imenitni obisk, a o
smrti ni hotela slišati ničesar. „Včeraj bil je žu-
pan pri meni in mi dejal, da me bodo dali v ubožno
hišo, kjer bom imela jesti in piti, kolikor bom ho-
tela, gorko postelj in dobro postrežbo. Prav pri-
jazen gospod je! Celó svoje življenje bila sem reva,
sedaj pa hočem vendar tudi vedeti, kako je člo-
veku, če se mu prav dobro godi. Zavoljo tega,
ljubi angelj, ne bodi hud, vem da si mi le dobro
hotel, zato pa srčna ti hvala! Prav lahko boš na-
šel koga, ki pojde s teboj. Glej v zadnji hiši na
levo je sivoglaví Peter; zapravlil je že vse svoje

skih šol nam torej treba, kakor slepcu oči, in zato se bo moral dosedanji boj za slovenske šole, ki je deloma že zaspal, deloma pa je lokaliziran, poostri in čez vse slovenske pokrajine dežele raztegniti, tako da se bo od Spodnjega Dravograda pa do Šmohora slišal le en sam gromovit klic: Mi hočemo slovenskih šol! Šolski zakon daje gledé jezika starišem veliko pravic, treba je le slovenske stariše organizirati, na drobno organizirati od občine do občine, od osebe do osebe, in vztrajnemu, doslednemu in neprestanemu zahtevanju organiziranega národa se tudi vlada dolgo ne bo mogla ustavljati. Od slovenskih starišev, od nas samih torej je največ odvisno, ali in kdaj dobimo slovenske šole.

Šole pa so le eden izmed obilnih virov, iz katerih se zajema izobrazba. Šola je temelj izobrazbe, ali vsega se ne dá, kar človek v življenju potrebuje. Ljudska šola, ki jo imamo tu v prvi vrsti v mislih, zlasti ne vzgoja še značajev. Ko otrok zapusti ljudsko-šolske klopi, je navadno še mehak kakor vosek, družba še le, v katero odslej zahaja, ga vzgoji v posebno samostojno bitje. Zato je najvažnejšega pomena organizacija šol za odraslo mladino obojega spola. Kako obliko naj ima ta organizacija v posameznem slučaju in kraju, je od razmer odvisno. Na imenu ni nič ležeče, vse pa na tem, da taka društva v resnici odgovarjajo svojemu namenu: izobraževanja in poštene zabavi mladine, in sicer na tak način in v taki meri, da njihovim članom ni še le zunaj društva treba iskati, kar bi v društvu lahko imeli. Zlasti na to je največ pozornost obračati, da se že mladina navadi brati. Dobrega berila imamo dosti, toda naše ljudstvo bere premalo, zato tudi premalo vé in zato se od vsakega nemškega ali nemškutarskega sleparčka dá za nos voditi. Brati pa je zlasti koroškemu Slovincu tembolj treba, ker je šolstvo tako pomanjkljivo in je to malce znanja slovenskega jezika, ki ga otrok iz šole prinese, treba še le utemeljiti in poglobiti, da se v poznejšem življenju čisto ne izgubi. Tu je razprostrano polje zlasti za delovanje rodoljubne duhovščine, ki naj tu upravlja v svojem poklicnem delokrogu opravlja delo usmiljenja, ki bo najplemenitejšega in najobilnejšega sadú obrodilo.

Naravna posledica organizacije mladine bo oživljenje dosedanjih in ustanovitev novih čitalnic, bralnih in drugih národnih društev, s kratka vse družabne organizacije národa.

Izvršitev te družabne organizacije leži po največ v naših rokah, samo dela je treba, dela, dela! Pa ne samo dela na jeziku, temveč stopiti bo v najožjo trajno dotiko z národom samim in z dejanskim delom splesti med njim in njega vodniki trdno vez, ki jo sovražne nakane naših nasprotnikov nikdar strle ne bodo!

Ako svoj národ na ta način duševno in družabno dvignemo, dvignili bomo tudi njegovo moralno moč in vcepili mu ono samozavest in oni ponos, ki ga sedaj med našim národom tako krvavo pogrešamo. Naš národ je še ves prešinjten z duhom tlačanstva, odvisnosti in pasje ponižnosti. To je posledica našega zgodovinskega razvoja in naše pomanjkljive sedanje organizacije. Manjka zavesti, da smo vsi en národ, eno telo, ena duša, da

premoženje in se sedaj nikakor ne more sprijazniti z revščino.

Ko pride angelj k sivoglavemu Petru, reče mu: „Slišal sem, da si prišel ob vse svoje premoženje.“ „Res je, gospod“, odvrne jezno Peter. „Revščina hudo pritiska. Beraške juhe ne diše posebno dobro, zlasti tistemu, ki je imel prej vsega dovolj.“ „Pa idi z menoj v nebesa“, dejal je angelj, „tam ni revščine in pogled v božje obličje storil te bo neizmerno bogatega.“ „Vse se lepo sliši, a pridi zopet čez šest tednov. Glej, imam še loterijsko srečko in v šestih tednih bode žrebanje. Morda zadenem in zopet bom bogataš; če pa ne, pojdem pa z veseljem s teboj.“ „Bog pa hoče, da mu že danes koga pripeljem“, opomni angelj. „O to ti pa jaz ne morem pomagati; a ne daleč od tu je mlada deklica, imela je ženina, ki ji je postal nezvest; sedaj pa zdihuje in joka za njim. Pojdi, jaz ti pokažem pot.“

In Peter peljal je angelja po raznih ulicah, dokler nista prišla do hiše, kjer je ob oknu sedela in zdihovala zapuščena nevesta: „Ti ubogi otrok“, dejal je angelj, „kako mora biti huda taka prevara. Glej, jaz pridem iz nebes, kjer ni sleparije, ni goljufije, ni hudobije. Bi li ne hotela iti z menoj?“ „Z veseljem rada“, zakličče nesrečna nevesta, a kmalu se zopet premisli. „Ne, to pa že ne gre. Hudobnež, ki mi je napravil toliko britkosti, bi naposled mislil, da sem umrla iz žalosti za njim, in tega veselja mu pa le nočem privoščiti.“

In ne da bi bil kaj opravil, moral se je angelj vrniti. Zapustil je vas in korakal po cestih proti bližnjemu mestu. Med potom šel je mimo gradú, v katerem je stanoval nesrečen knez, ka-

ima vsak pravico in dolžnost ob dani priliki krepko potegniti se za vsakega rojaka in za ves národ, da pa mora obratno tudi ves národ ravno tako odločno nastopiti za vsakega posameznika, ako se mu hoče krivico storiti. Vedno se pravi, učimo se od nasprotnikov! Tudi jaz to pravim, ali učimo se od njih zares! Le glejte, kako se dvigne in zaropoe ves tevtonski rod, če se kje kakemu nacionalnemu kričaču stopi na kako kurje oko! Le glejte, kako oholo in ponosno vam stopa najzanimnejši nemčurček po vaših slovenskih tleh! Pa zakaj? Zato ker Slovincem manjka tega, kar ima Nemeč preveč — samozavesti namreč in národnega ponosa. Hlapci smo bili, hlapci ostanemo, če se v tem oziru bistveno ne poboljšamo.

Hlapčevski, tlačanski duh, ki kakor mora leži na našem národu in zabranja vsak napredek v národnem oziru, pa ima deloma svoj izvor tudi v gmotni odvisnosti od nemškega soseda in domačih nemčurjev. Zato je vsega odobravanja in podpore vredno vsakatero zdravo gibanje, ki mu je namen osvoboditev národa iz klešč te gospodarske odvisnosti; kajti le izobražen in hkrati gmotno neodvisen človek more biti zanesljiv národnjak, ki v odločnem trenutku ne vpogne svojega tilnika, temveč neomajno vstraja pri tem, kar je za pravo spoznal. Kar se je v zadnjih 15 letih v tem pogledu na Koroškem storilo, kaže prav veselo podobo. Raifeisenove posojilnice vobče dobro napredujejo, istotako ostala gospodarska društva in združenja. Treba le izpopolnitve te lepe organizacije deloma strokovne, deloma pa v tem oziru, da se še tu ali tam, kakor se bo za potrebno spoznalo, naša gospodarska sila v obliki razmeram prikladnega združenja organizira, vsa tako organizirana naša gospodarska moč pa sklopi in združi v neko vzajemno celoto, ki bo potem ali sama zase ali pa s pomočjo drugega nam pristopnega denarnega trga v stanu, vsem denarnim potrebam slovenskega Korotana zadostiti.

Vzporedno z družabno in gospodarsko organizacijo pa mora iti tudi politična naša organizacija. V tem pogledu se čuje zadnjih časih mnogo pritožb, ki so v marsičem upravičene. Vsa sedanja politična organizacija obstoji v političnem društvu v Celovcu, ki je brezdvomno preustrojitve potrebno. Tu se bo moralo prav kmalu kaj ukreniti, — kaj, to naj bi po mojem mnenju določila vsa slovenska dežela po svojih zaupnikih. Kajti moje trdno prepričanje je, da bi organizacija, ki kakor svetopisemski duh nad vodami plava nad národom in nima svojih korenin prav v ljudstvu samem, v naših razdrapanih razmerah ne mogla doseči trajnih vspehov. Vse, kar je v národu še dobrega ostalo, bo treba vpreči v naš politični voz, če ne ga ne bomo premaknili naprej. Del bremena in odgovornosti treba zvaliti na národne zastopnike tudi zunaj po deželi; z odgovornostjo, ki jim jo bo ves národ naložil kot častno breme, dobili bodo tudi veselje do dela in z delom prišli bodo vspehi, ki bodo gonilna sila k nadaljnjemu vstrajnemu delovanju!

Da se to doseže, bo morda treba za oddaljene kraje osnovati še kako politično društvo, na vsak način pa bo treba osnovati trdno zvezo zaupnikov po deželi, ki naj bo temelj vsi naši politični organizaciji. To bo sicer

terega je nevhvaležno ljudstvo odstavilo od prestola in ga spodilo v tujo deželo. „Morda bo tu kaj za mene“, mislil si je angelj, vstopil h knezu in mu razodel svoje želje. A dobil je odgovor: „Ko bi ne bil danes dobil vesele novice, bi šel s teboj. Tako pa mi pišejo, da na skrivnem delajo moji zvesti prijatelji, da bodo nepostavno vlado kmalu vrgli! To bi še rad doživel, potem bom pa pripravljn ubogati svojega Gospoda v nebesih. Pa ne bodi hud zavoljo tega; ne daleč od tu, v enem gozdu, previva puščavnik, ki se že leta in leta pripravlja na pot v nebesa.“

Angelj se je zahvalil, šel proti gozdu, kjer je kmalu dospel do puščavnika, ki je klečal ravno pred kapelico in prav goreče molil. Ko je zapazil angelja, se je navidezno prestrašil. „Prezgodaj prideš“, dejal je resno. „Nisem še vreden, da bi že zdaj stopil v kraljestvo večnega veselja. Veliko sem grešil v svojej mladosti in za te grehe se še nisem dovolj spokoril.“

Ves žalosten in potrj je šel angelj zopet dalje. Naletel je na otročiče, ki so si trgali rožice. Stopil je med nje, pripovedoval jim, kako lepe cvetke cvetó na nebeških livadah; pripovedoval jim je o ljubem Bogu, o krasnih igračah itd. Z radostjo so ga poslušali otroci, ko pa je hotel angelj najmanjše dete vzeti s seboj, začelo se je jokati in klicati po mami. A sile ni smel rabiti in pustiti je moral otroke.

Dospel je do mesta, pa pošiljali so ga od hiše do hiše. In ko je nastal večer, vzletel je sam, truden in žalosten proti nebesom.

„Odpusti Oče nebeški, da sem se vrnil, ne da bi bil kaj opravil. Veliko in veliko ljudij sem

stalo mnogo dela in žrtev, toda z združenimi močmi upam, da se bo dalo izvršiti.“

Povdarjal sem že, da je po mojem mnenju določitev strankine organizacije in sestava nadrobnega načrta za nje izvršitev stvar celega po zaupnikih zastopanega národa ter se iz taktičnih ozirov za danes vzdržujem vsake daljne besede v tem oziru. Nekaj besedi pa moram vendarle že danes izpregovoriti o naših političnih težnjah in zahtevah. Vsaka organizacija je le sredstvo v dosegu gotovih namenov; tudi s politično organizacijo hočemo nekaj doseči. Pa kaj?

Koroški Slovinci so se doslej mnogo premalo zanimali za javno življenje, zato so se tudi njih politične zahteve doslej skoraj izključno gibale samo v ozkih mejah jezikovnega boja. Razume se, da bomo ta boj še poostri in da od tega, kar se je v tem oziru že priborilo, niti za pičico ne odnehamo. Toda samoslovenski ali dvojezični napisi in zasilno slovensko uradovanje samo národa še ne bo rešilo. Treba viših ciljev, večih zahtev! Z vsó odločnostjo moramo namreč zahtevati in doseči skušati, da bo tudi-slovenski značaj dežele prišel do veljave v vseh zastopih dežele in vseh korporacijah, kojih delokrog zadeva tudi slovenski del dežele! V tem smislu zahtevamo, da se slovenski živelj v deželi upošteva ob sestavi zlasti okrajnih cestnih odborov, okrajnih šolskih svetov in zlasti deželnega šolskega sveta. Sedaj imamo pravico za šole in učitelje plačevati, nimamo pa nobenega vpliva na šolo samo in še manj na nastavljanje učiteljev. Tu moramo zastaviti vse sile, da prevrnemo dosedanji nas popolnoma prezirajoči sistem; v tej točki tudi odnehati ne smemo in naj nas stane kar hoče. Dokler ne dobimo priložnosti v deželnem šolskem svetu samem povzdigniti svojega glasu radi krivic, ki jih na polju šolstva sedaj trpimo, toliko časa bodo vsi naši vspehi na tem polju ostali polovičarski.

Druga naša nujna zahteva je ta, da hočemo svojega zastopnika imeti tudi v deželnem odboru, ki gospodari tudi z našim denarjem in ima v tolikih zlasti občinskih zadevah velikansko moč v rokah, ki jo brez naše kontrole uporablja, malokdaj za nas. Vemo, da se bodo tej naši zahtevi naši nasprotniki najbolj upirali; dobro vemo, da niti mrvice od svoje moči zlepa ne bodo odstopili, ker ne marajo, da bi kdo od blizu opazoval njihovo delovanje — toda to nas ne straši; kar je bilo na Štajerskem mogoče, ko Slovinci tudi v nobeni deželnozborski kuriji nimajo večine, to mora biti mogoče tudi pri nas; saj je razmerje prebivalstva isto — na Štajerskem in pri nas je ena tretjina prebivalstva v deželi slovenska. Stvar vlade bo pač, ako hoče imeti mir v deželi, da bo pritislila na merodajne nemške kroge; saj napram vladi ta gospoda nima tako trdih tilnikov.

Poleg teh posebnih zahtev pa ne smemo opustiti boja zoper krivični sedanji volilni red za deželni zbor, ki je na nečuvno drzen način naše kompaktno slovensko ozemlje tako razkosal in posamezne kose nemškim volilnim okrajem priklonil, da nam je na mah izvil iz rok skoraj vso politično moč. V boju zoper ta volilni red bomo našli močnih zaveznikov v deželi, ki nas bodo podpirali tudi v boju za splošno volilno pravico,

vprašal, bi li ne hoteli iti z menoj, a vsak je našel kak vzrok, da je ostal na zemlji.“

Sedaj je odgovoril Gospod: „Poslušaj! Ker nobeden noče prostovoljno zemlje zapustiti, tudi nadalje več ne povprašuj, ali so pripravljni ali ne. Vsakega dvajsetega, katerega boš srečal, vzemi in ga pripelji, bodi si star ali mlad, bogat ali reven, učen ali nevednež, zdrav ali bolnik. Jutri idi zopet na delo!“ In angelj se je hvaležno priklonil pred Bogom. S prihodnjim dnem začel je izvrševati ukaz nebeškega Očeta in ga izvršuje do današnjega dne.

„Vidiš, Julika, odtod pride, da ljudje umirajo v razni starosti.“

Smešničar.

* **Dokaz.** Čevljarski učenec (mojstrovij ženi): „Gospa, gospa; ste-li čuli šum v veži! Mojster je padel.“ — Gospa: „Za božjo voljo, pa vendar ni padel po stopnicah?!“ — Učenec: „Baš po stopnicah, kajti iz nebes še ni padel ni jeden mojster!“

* **Težko izvedeti.** „Kaj ne, gospod sodnik, vaš adjunkt ni samo dober jurist, marveč tudi prav dober pesnik?“ — Sodnik: „Kakor se vzame. Pesniki trdijo o njem, da je dober jurist, juristi pa, da je dober pesnik.“

* **Obzirna žena.** Mož (razjarjen): „To hočem pa vendar le enkrat vedeti, kdo je gospodar v hiši?“ — Žena: „Le potolaži se, za te je mnogo boljše, če ne veš tega tako natančno.“

od koje vse zatirane stranke pričakujejo svojo rešitev — in tudi mi!

Končno še eno besedo glede naših odnošajev do takozvane nemške konservativne ali krščansko socialne stranke v deželi. Po mojem mnenju je naše razmerje do te stranke samo po sebi dano. Stranka se imenuje krščanska, krščanstvo je temelj njenega programa. Krščanstvo pa, resnično krščanstvo daje vsakemu, kar mu treba in kar mu gre, krščanstvo je po svojem bistvu pravično. Mi zahtevamo le pravičnost zase in hočemo biti pravični drugim — tedaj je jasno, da smo vsaki krščanski stranki že a priori prijazni, če je in dokler ostane res krščanska. To pa pokažejo še le dejanja in po dejanjih se bomo ravnali. O kaki politični zvezi pa kljub temu govora biti ne more; taka zveza bi nemški krščanski-socialni stranki nič ne koristila, nas pa bi brezdomno ovirala v našem narodnem samostojnem razvoju. Pa je tudi treba ni take zveze, ker tudi brez nje lahko skupno nastopamo zoper skupnega nemškonacionalnega nasprotnika, kadar koli potreba nanese po starem geslu: „Getrennt marschieren, vereint schlagen!“ (Živahno odobravanje)

Dopisi.

Gospa sveta. (Kanonik in učitelj.) Pod tem naslovom prinesla je „Bauernzeitung“ v 34. številki dopis, ki se razun s podpisanim bavi z osebami, ki s stvarjo niso v nikaki zvezi, ki se braniti ne morejo. Izza plotu kole metati je lahko, sumničiti in obrekovati še lažje. Je li pa to možato in pošteno, o tem naj si napravi sodbo vsakdo sam! Če bi bili vi, g. dopisnik mož — o čemur pa Čačani in Čanjčani pojejo drugo pesem, ker vlada „pantofelj“ — bi pač pristavili tudi svoje ime.* A k stvari! Pribijem sledeče: 1. Žalostno dovolj za učiteljstvo, če so morali vsi čakati na g. Zeichena, da je še le on napravil red v šolski knjižnici. 2. Laž je, da bi bile knjige družbe svetega Mohorja nenravne, pohujšljive vsebine. 3. Laž je, da bi se bile knjige družbe sv. Mohorja prostovoljno pošiljale (z drugimi besedami, da bi se takorekoč vsiljevale) šoli v St. Pavlu; res je, da jih je naročil v župnišču načelnik krajnega šolskega sveta in da jih je plačal gosp. župnik Havliček. Kakor ste se g. S—n osmudili s svojimi dopisi gledé „visoke“ štolnine na Bistrici in v Čačah, tako ste se tudi gledé knjig družbe sv. Mohorja. Nos vam je ostal takrat in vam bode pri neresnicah vedno ostal. Če hočete igrati vlogo „časnikarskega odvetnika“ — s čemur pa dotičnikom ne izkazujete posebnih uslug — ostanite pri resnici; na pot podlega obrekovanja, laži in surovosti vam ne bom sledil.

Ivan Smolej, kanonik.

Glinje. (Ustanovna slavnost) pevskega društva „Drava“ se je vršila nepričakovano sijajno. Udeležba je bila izborna; od blizu in daleč so se zbrali naši rodoljubi in s tem pokazali, da se veselijo novo ustanovljenega društva. Slavnostni govor, ki ga je imel spretni govornik, g. Rotar, je napravil na vsakega globok utis; Bog daj, da bi se voščila, kojih je govornik izrazil novorojenemu detetu, tudi izpolnila. Čudili smo se, kako je moglo novo društvo tako točno izvršiti obširen in zanimiv vspored; veliko zaslugo ima pri tem gotovo neutrudljivi g. pevovodja Bernot in marljivi pevci, ki so pokazali svojo zmožnost postati tudi težjim skladbam. Slavnost je povzgnilo tudi tamburaško društvo „Bisernica“, katero v naše veselje prav dobro napreduje; za zabavo se je v jedrnatih besedah zahvalil obedvema društvoma naš rojak g. prof. Šajnik, povdarjajoč posebno to, da naj pevsko društvo goji slovensko zavednost, taja led okoli omrzlih slovenskih src in nosi kot šumeča „Drava“ slovensko pesem po naših slovenskih pokrajinah. Burni trikratni „Živio“ v procvit novega jako potrebnega društva je sledil navdušenim besedam g. govornika.

Bela pri Železni Kapli. (Občinska volitev.) Dne 24. avgusta je bil za razsežno slovensko občino Belo dan veselja, dan zmage in plačila. Ta dan se je vršila namreč občinska volitev s tako složnostjo, s tako edinstvo in s tako taktičnim postopanjem, kakoršnega Slovenci na Koroškem nismo še doživeli. Tu se je zopet pokazalo, kako moč ima že samo površna organizacija — in kako še bode ta moč narastla, ako se podpre in izpopolni s kakim podžigajočim društvom. Že tokrat so imeli nasprotniki tak respekt pred gostimi vrstami volilnih mož, da si še blizu niso upali. Zato se je pa tudi vršila volitev tako mirno in enotno: Voljeni v odbor so sami značajni neodvisni odborniki, sami Slovenci — med njimi tudi veleč. g. kn. šk. svetnik Jurij Traun in veleč. g. komendant Valentin Šumah. Drugi pa so sami kmetje, in to kakšni kmetje, sami trdni, neizprosni,

* Kakor se pozna tič po petji in perji, tako izdaja vas pisava.

jekleni možje v borbi za narodne svetinje, od katerih pričakuje občina Bela samo odločno narodnega, slovenskega delovanja in uradovanja. Čast in hvala vsem odločnim volilcem, ki so tako sijajno pokazali pred svetom svoje katoliško in slovensko prepričanje; zadovoljni so lahko s svojim nad vse lepim vspehom. Ni treba torej nikakor prekovati, če zagotavljam, da občina Bela še ne bo kar čez noč nemška, koje občani se tako odločno zavedajo in poslužujejo svojih tesno odmerjenih pravic, ampak da se bo dolgo uspešno odbijalo navale svoje ljubeznive nemškutarske posestrime, občine Železnokapelske, dasiravno ne v njeno največje veselje. — Volitev župana se vrši dne 17. septembra, do tedaj pa rešuje županske zadeve veleč. g. kn. šk. svetnik Jurij Traun kot starosta odbora.

Št. Štefan pri Velikovcu. (Sijajen shod.)

Ker za dan 12. julija t. l. semkaj napovedani shod naše podružnice sv. Cirila in Metoda za Velikovec in okolico, kakor sem že svoječasno poročal, vsled nasilstva Velikovčanov ni mogel se vršiti, sklical se je za dan 16. t. m. semkaj nov shod, ki se je pa v tukajšnji Mežnarjevi gostilni v kljub zopetnemu strastnemu nagajanju naših narodnih nasprotnikov ob zelo obilni udeležbi našega rodoljubnega kmetkega ljudstva jako sijajno vršil. Dozdaj smo mislili, da je bil naskok Velikovčanov na naš prvi shod le nekako maščevanje nad gg. Šmihelskimi tamburaši, ki so bili za isti naš shod naprošeni. Šmihelski tamburaši so se namreč Velikovčanom zelo zamerili, ker so, kar so pa celo prav storili, članom velikovškega nemško-nacionalnega društva „Kornblume“ povodom dohoda tega društva v Šmihel stališče prav krepko pojasnili, češ, v slovenskem Šmihelu nad Pliberkom se ne sme hajlati. Ali obnašanje naših nasprotnikov na drugem našem shodu je nas pa do cela prepričalo, da so se naši nasprotniki, odkar jim je vsled zmage pri lanskih deželnozborskih volitvah greben tako zrastel, zarotili, sploh vsak pojav slovenske zavednosti v Velikovški okolici s silo zatreti. Na ta shod so, ker so bili morda Velikovčani po požarnobrambovski slavnosti zadržani, prišli iz Velikoveca samo trije rudečkarji, ali iz bližnjih Vovber je prihrula po krvavih dogodkih o priliki zadnjih državnozborskih volitev žalostno znana, kakih dvajset glav broječa fakinaža zgago delat. Od več strani se zdaj potrjuje, da so bili ti slovenski janičarji — tužna njim majka! — najeti, dobili so baje za izvršitev tega junaškega čina več sodčkov pivra. Shod se začne. Kot prvi govornik nastopi g. provizor Poljanec in z mladeniško navdušenostjo govori o namenu naše šolske družbe, poudarja potrebo verske in narodne šole, dalje jako poljudno razpravlja pripravnost nedeljske in šestletne šole in konečno z ozirom na bližnji rojstni god našega presvitlega cesarja pozivlja zborovalce, naj mu zakličejo trikratni živio, kateremu pozivu so se zborovalci navdušeno odzvali. Že ko je g. Poljanec začel govoriti, so pričeli Vovberski janičarji svoj koncert. Bilo je to prav tako slišati, kakor, ako se voziš z železniškim vlakom, kateremu je priklopljen tudi voz s tulečimi teleti. S takim „Kälbertenorom“ so v enomer vovberski kulturonošci tulili svoj hajl. Ali g. Poljanec se ni dal motiti, ampak pogumno je nadaljeval svoj govor in vmes prav ojstro prijemal narodne odpadnike razgrajaje in, ko je končal, so našinci demonstrativno pritrjevali nadarjenemu govorniku. Rudečkarjska trojica iz Velikoveca se je dozdaj v svesti svoje onemoglosti celo mirno obnašala, ali ko je videla vovberske pomagače tako vstrajno pri delu, ohrabil se je eden izmed njih in prav uljudno prosil za besedo in jo tudi dobil. Kvasil je nekaj o miru in slogi, kateri se pa po takih shodih, kakor je naš shod, moti, v jedni sapi pa je zagotavljal, da rudečkarji privoščijo Slovincem vse narodne pravice. Rudečkarjskemu govorniku je odgovarjal g. župnik Treiber tako-le. Dokler vi čevljarji in drugi mestni obrtniki ne ostanete v svojih delavnicah in trgovci v svojih prodajalnicah, ampak napravljate med ljudstvom shode, tako dolgo tudi mi slovenski duhovniki ne bomo omejevali svojega delovanja na cerkev, ampak bomo kot enakopravni državljani napravljali shode med našim slovenskim ljudstvom. Ker pa pravicoljubnost velikovških rudečkarjev proti narodnim našim težnjam zadene, se je isto sosebno na prvem našem shodu dne 12. julija t. l. v jako čudni luči pokazalo ko ste velikovski rudečkarji ob enem z nemško-nacionalnimi mladiči iz Velikoveca v bratovski slogi zasedli vse za naš shod na Mežnarjevem vrtu pripravljene sedeže. To pač ni bilo pravično, ampak pokazali ste se le kot oprode in pomagače nemških nacionalcev. Vsled vednega izzivljanja vovberskih razgrajajecev postali so naši kmetje skrajno ogorčeni in že je pretela nevarnost, da vovberska fakinaža doseže svoj namen, namreč po vednem izzivljanju povzročiti pretep in tako naš shod razgnati. V tem trenutku pa se prikažeta orožnika, ki sta bila dozdaj v stranski gostilniški sobi za vse slučaje pripravljena, in odločno porineta Vovberjane nazaj. Kar sape je zmanjkalo razgra-

jačem ob nastopu orožnikov, in dasi so še nekaj časa naprej tulili, postali so dosti mirnejši, seveda, ko so uvideli, da svojega načrta ne morejo izvesti. Shod se je zdaj mogel nadaljevati in g. župnik Treiber govori o drugi točki o Bosni in Hercegovini povodom petindvajsetletnice zasedanja ovih dveh dežel. Dne 29. julija t. l. je namreč preteklo 25 let, odkar je avstrijska armada vsled naročila berlinske pogodbe pod vodstvom odličnih generalov Hrvatov Filipoviča in Jovanoviča prekoračila pri Brodu in ob dalmatinski meji državne meje. Začetkom je naš takratni minister za zunanje zadeve, grof Andrassy mislil, da bode za zasedanje ovih dežel zadostovali dve stotniji vojakov z jedno vojaško godbo. Ali zelo se je varal, zakaj turški del bosniškega prebivalstva se je s tako silo uprl avstrijski okupaciji, da je morala naša država konečno 260.000 mož tje poslati. Povodom zasedanja onih dveh dežel je padlo blizu 7000 mož naše armade, med njimi 179 častnikov. Tudi naš Koroški pešpolk se je slavno udeležil zasedanja in zgubil 43 mož. Imena ovih, na polju časti padlih naših koroških junakov so v vedni spomin zapisana na marmornati spominski plošči v mestni cerkvi v Celovcu. Na to podá govornik statistične podatke. Bosna in Hercegovina ste skupaj po obsegu tako veliki kakor češka kraljevina, a prebivalcev štejete le 1,591.036, kateri so pa, izvzemši 8000 španskih židov in 1600 nemških naselnicov, vsi srbsko-hrvaške narodnosti. Ali po narodnosti enotno prebivalstvo se po veri močno razlikuje. Tako je v Bosni in Hercegovini 548.632 prebivalcev turške vere, 673.246 je pravoslavni kristjanov, katoličanov pa 334.142. Ogromna večina prebivalstva, namreč 88 odstotkov, peča se s poljedelstvom in živinorejo, ali posestniki niso še vsi prosti, na mnogih krajih je še vedno v veljavi desetina. Celo prostih je 86.867 posestnikov, doloma prostih je 22.655, odvisnih kmetov ali najemnikov, ki morajo bogatim veleposestnikom, begom, desetino plačevati, je še veliko, namreč 88.970. Poljedelstvo in živinoreja je še vedno na nizki stopinji, dasi se mora reči, da je naša vlada že mnogo storila v njeno povzdigo. Bosna je bogata dežela, tam dobi se obilo železa, premoga, soli in raznovrstnega lesa. Dalje popisuje govornik v kratkih potezah zgodovino ovih dveh dežel, borbo prvotnih prebivalcev, Ilircev, zoper Rimljane, naseljevanje Slovanov, njihovo pokristjanjenje deloma po carigraskem, deloma po ogerskem vplivu. Čedalje bolj postaja Bosna odvisna od Ogerske kraljevine, vendar ima svoje bane, ki se od leta 1377. imenujejo kralji. Po odločilni bitki ob Kosovem polju l. 1389. čedalje bolj pride pod turški vpliv, l. 1463. postane Bosna turška pokrajina in ostane v turški oblasti do l. 1878. Veliki del prebivalstva, sosebno pristaši bogumilske krivovere, prestopi k turški veri in ohranijo svoja posestva, za zveste kristjane pa nastopi doba velikega trpljenja, v tej dolgi žalostni dobi so si stekli menihi frančiškani nevenljive zasluge za obranitev katoliške vere v ovih dveh pokrajinah. Pred 30. leti pa postanejo razmere v Bosni in Hercegovini za kristjane naravnost neznosne, leta 1875. se zatirani kristjani uprejo, nastane divja meščanska vojska med kristjani in Turki, vsled katere mora 200.000 kristjanov bežati na avstrijska tla. Rusija pride balkanskim kristjanom na pomoč, v dveletni vojski premaga Turke. Bosna in Hercegovina prideta l. 1878. pod avstrijsko žezlo. Stanje prebivalstva zasedenih dežel pa ni povsem povoljno, sosebno desetina se še ni odpravila, naravnost sramotno je pa za našo po ogromni večini katoliški državi, da se prestop Turkov v katoliško cerkev ne samo ne podpira, ampak naravnost zabranjuje in celo zasleduje, razširjanje turške vere pa celo pospešuje, kar dokazuje govornik na kričečem slučaju vdove Sale Sivrič. Tudi nemški duh se v ovih dveh deželah močno širi, tako se dozdeva, da se zasedeni deželi pripravljate kot most Nemcev iz države do Bagdadske železnice, koje zidajo v Aziji. Govornik sklene z željo, da bi se naj Avstrija zavedela svoje naloge v zasedenih deželah kot zaščitnice krščanstva in pravičnosti! Ob sklepu shoda opozarja g. župnik Treiber na veliko važnost naše „Narodne šole“ v Velikovcu, ki se čedalje bolj skaže kot Noetova ladja v rešitev Slovincem v velikovski okolici narodnega pogina pred velikanskim naporom nemškega šolstva v Velikovcu. Dolžnost je tedaj vsakega zavednega Slovence, da našo šolsko družbo sv. Cirila in Metoda, ki nam našo šolo vzdržuje, z vsemi močmi podpira. Nato se je vršilo pobiranje letnih doneskov, katerih se je nabrala lepa svota 74 kron. Konečno je sledila živahna prosta zabava s tombolo, ki je vzbudila mnogo smeha, in krasnim petjem, katero so okrbvali iz posebne prijaznosti vrli grebinjsko-klosterški pevci, katerim bodi najprisrčnejša zahvala izrečena. Ta naš sijajni shod je napravil na zborovalce najglobokejši utis. Bil je ta shod sijajna zmaga slovenske zavednosti nad grdim odpadništvom in razšli smo se s ponosnim zadoščenjem, da smo izvršili veliko rodoljubno delo. Sklenem z iskreno željo, da naj bi se slovenski stariši v veli-

kovski okolici zdaj v počitniškem času, ko se vrši nabira otrok za novo šolsko leto, ne dali premočiti po vabljenju Velikovčanov, ampak svoje otroke le dali zapisati v našo slovensko „Národno šolo“!

Šmihel pri Pliberku. (Globaški potok. — Vojaki.) Pred tremi tedni je poročal „Mir“, da bode „Gorotan“ nekaterim odhajajočim udom na čast v Štebnu veselico napravil. In glej, v prihodnji številki je že prinesel odpoved. In kaj je bilo temu vzrok, da se ni smela vršiti veselica? No, saj poznate tisti globaški potok, ki so ga pred dvema letoma razni nemčurski „hajlovci“ regulirali. Ta potok prinaša namreč, odkar so v Globasnico vtihotali „Feuerwehr“, večkrat boleznin in to zlasti tedaj, kadar hočejo Slovenci v Globasnici ali v Štebnu kako zborovanje ali veselico prirediti. Tudi zdaj je baje nekaj takega prinesel. Je pač naključje, ali kaj! Mi smo lahko veseli, da ta nesrečni potok ne teče tudi skoz Šmihel, čeravno bi včasih vode potrebovali, posebno zdaj, ko imamo toliko vojakov; samo vprašanje je, ali bi vojaki tako vodo hoteli. „No, to ga imate, zdaj je pa kar naenkrat pri vojakih“ tako si bodo morda cenjeni bralci mislili. Toda oprostite; veste, ako človek po večkrat na dan začuje vojaško trobento ter gleda, kako pečejo vojaki kar tam pod milim nebom na zelenem travniku, tiste hlebce, potem mora nehoté na vojake misliti. In kako je do tega prišlo? V sredo dné 19. avgusta zjutraj je prikorakalo od pliberškega kolodvora kakih 25 vojakov, ki so začeli pred vasjo na travniku kopati in riti po zemlji . . . zvečer so že stali po celem travniku šotori in med njimi tudi čudovita peč, ki je bila podobna še najbolj kakemu bučelnjaku; samo s tem razločkom, da so frkali noter in ven namesto bučel beli in rumeni in tudi črni „komislablani“. Vsak dan jih je prirejalo 2500. — V ponedeljek pa je prišlo okoli tri tisoč vojakov, ki so spravili te čudne bučele v tornistre.

Politični pregled.

Kakor poročajo listi, izdan je ukaz, da morajo vojaki, ki bi bili sicer s 1. oktobrom doslužili svoja tri leta, služiti do 31. decembra 1903. Ta odredba bila bi v prvi vrsti gotovo potrebna le za Ogersko, kjer zmed ni konca ne kraja. Zaradi Ogerske trpeti mora pa sedaj tudi naša državna polovica. V zadnjem zasedanju državnega zbora bil je pri dovolitvi zvišanja števila vojaških novincev sprejet predlog poslanca Chiarija, da stopi postava v veljavo še le takrat, kakor na Ogerskem. In sedaj naši vladi ne preostaja drugega, kakor sklicati državni zbor ali pa si pomagati s § 14. Nekaj se mora zgoditi. Z ozirom na grozečo nevarnost na Balkanu nikakor ne gre, da bi se armada skrčila za 50.000 mož in to bi se zgodilo, ko bi se s 1. oktobrom poslali vojaki na odpust; poslani pa jih ne morejo, ako ne morejo 50.000 novincev vtakniti v vojaške suknje.

Tako pa je spravila kriza na Ogerskem ne samo vojašnice, ampak tudi kmečke hiše in koče in tisoče in tisoče družin v nered, zakaj gotovo imajo vojaki pravico, da se po triletnem službovanju vrnejo k svojim prejšnjim opravičnim, k prejšnjim službam. Kako pač pridemo mi Avstrijci do tega, da bi bili vedno pokorni slugi oholih Mažarov? Dolžnost naše vlade je, da nas varuje vsake škode, zato naj skliče ali državni zbor, ali pa naj si pomaga s § 14.

Novičar.

Duhovske zadeve. Vč. g. Jožef Hribar, stolni vikar v Celovcu, je imenovan za veroučitelja na c. kr. državni gimnaziji v Beljaku. Č. g. Jož. Dobrovec, zakristan na sv. Višarjih, pride za mestnega kaplana pri glavni fari v Celovec.

Slovensko planinsko društvo praznuje letos 10 letnico svojega obstanka. Društvo je nameravalo to važno slavlje praznovati v Vratih in ž njim združiti otvoritev novega doma v Vratih. Ker pa ta stavba zaradi nepričakovanih ovir pri stavbi ne bo pravočasno dogotovljena, se bo novi dom otvoril prihodnje leto, 10 letnica pa se bo slavnostno praznovala meseca oktobra letos v Ljubljani ter združila z večjo veselico. Dan praznovanja in njega vspored naznanimo pozneje. Dne 6. 7. in 8. septembra letos pa priredi društvo skupni izlet skozi Vrata na Triglav in v Bohinj. Tačas se tudi otvori v Vratih nova znamenita pot na Triglav, katero je društvo ravnokar dodelalo.

Romarski vlak v Oglej. Na Malo Gospojnico, v torek okoli 11. ure zvečer odide iz Ljubljane romarski vlak v staroslavni Oglej in na Sveto Goro. Voznina znaša tja in sem II. razred 12 kron, III. razred 7 kron 80 vin. Romanje bo veleznanimivo, zato je železni res velikanske udeležbe. V kolikem številu se udeležujejo dunajskega vsako-

letnega romanja v Marijino Celje. Kako imeniten in častitljiv je Slovincem Oglej! Kdor hoče potovati, oglasi naj se in ob enem pošlje denar preč. g. kanoniku dr. Fettich-Frankheimu v Ljubljani, Pred škofijo 6. Prosilo se je v Rimu, da dobé vsi udeleženci, ki prejemaajo sv. zakramente, popolen odpustek.

Le tedaj se zamore z gotovostjo pričakovati obilno poljskih pridelkov, če se polje za rž in ozimno pšenico obgnoji razun z navadnim gnojem tudi še s Tomaževo žlindro, in sicer s 6 do 8 metričnimi centi na hektar. Ako se seje ozimno žito brez navadnega gnoja, naj se dá 6 do 8 metričnih centov Tomaževe žlindre na hektar in se tudi skrbi za dovažanje redilnih snovij kalija in dušika v oni meri, kakor jo zahteva zemlja in ozir na prejšnjo setev. Zahteva pa naj se izrečno čista Tomaževa žlindra „Sternmarke“ (zvezdna znamka) in pazi se na natančni podatek notranje vrednosti, na varstveno znamko in svinčeni zalivek. Da se obvaruje pred manjvrednim blagom, naj se ne opusti, dati blago preiskati pri kakšnem bližnjem gospodarskem izkuševališču. Pri naročevanju na vagone kmetom zato ne nastanejo nikakoršni stroški.

Vabila.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Apače in okolico priredi v nedeljo dné 6. septembra v gostini pri „Sokol-u“ shod. Na dnevnem redu so govori o šolstvu in gospodarstvu. Za zabavo bode skrbelo pevsko društvo „Drava“ ter tamburaški zbor iz Sel. Začetek ob 3. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Medgorje in okolico ima svoj občni zbor na Malo Gospojnico, dné 8. septembra ob 4. uri popoldne pri Martincu v Habru s sledečim vsporedom: 1. Govori. — 2. Predstava igre: „Dr. Vsezna in njegov sluga Štipko Tiček.“ — 3. Produkcija z gramofonom. — 4. Petje in prosta zabava. K obilni udeležbi vabi odbor.

Loterijske številke od 29. avgusta 1903.

Dunaj	61	90	35	26	62
Gradec	56	83	17	28	37

NAZNANILA.

Služba kuharice v župnišču

na deželi v slovenskem kraju na Koroškem je na ponudbo. Kje, pove uredništvo „Mira“, kamor naj se pošiljajo tudi eventualna pismena oglasila.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národni šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda
v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim starišem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dné 15. oktobra t. l. Plačila 8 gld. mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Podpisani uljudno naznanjam, da sem otvoril svojo trgovino z usnjem

v Celovcu, na Novem trgu šte. 4, poleg gostilne „zum Kleeblatt“ (poprej Petschounig)

in se vsakemu nudi prilika, pri meni sedaj blago dobro in ceno kupovati.

Prosim torej, da vsakdo svojo potrebsčino na usnji pri meni oskrbeti blagovoli, ter sme biti zagotovljen najcenejše postrežbe.

Z vsem spoštovanjem

A. Mechur,

trgovec z usnjem v Celovcu.

Mala gostilna s trafiko,

nekaj zemljišča, ob železniški postaji, primerna tudi za kramarijo, se po ceni prodá. Dopisi naj se pošiljajo upravništvu „Mira“ z znamko: „Gostilna 10“.

Znamka z zvezdo.

Znamka z zvezdo.

Za

jesensko gnojenje!

Tomaževa žlindre moka, „Znamka z zvezdo“, je najboljša in najcenejša fosforato-kislakasto gnojilo za žita in detelje in trave, travnike in pašnike, za vrtove za sočivje, sadje, hmelj in vinograde.

Tomaževa žlindre moka, „Znamka z zvezdo“, ima isti učinek kakor dvojni fosfat, ga celó nadkriljuje zaradi obilnega apna in magnezije.

Tomaževa žlindre moka, „Znamka z zvezdo“, prodajamo z garancijo, da ima v sebi fosforovo kislino, ločljivo citronovo kislino in jo oddajamo razprodajalcem k originalnim cenam.

Tomaževa žlindre moka, „Znamka z zvezdo“, je vedno v vreče nabasana z napovedano težo, plombo, in zgoraj vtisnjeno varstveno znamko.

Tovarna za Tomaževo žlindro

(Thomasphosphatfabriken),
društva z omejenim jamstvom,
Berlin W.

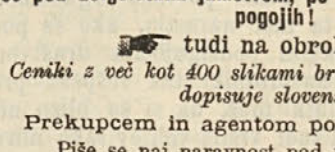
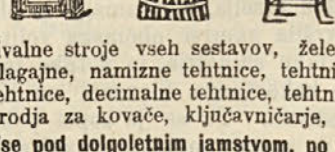
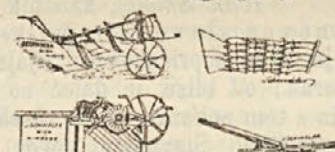
Opozarjamo, da vsako naročilo moramo takoj izvršiti!

Ivan Schindler, Dunaj III/1

pošilja že veliko let dobro znane

stroje vsake vrste

za poljedelske in obrtne potrebe!

mline za sadje,
mline za grozdje,
stiskalnice za sadje
in grozdje,
škropilnice za trsje,
poljska orodja,
mlatilnice,
vitle, trijerje,
čistilnice za žito,
luščilnice za koruzo,
slamorenice,
stroj za rezanje repe,
mline za golanje,
kotle za kuhanje
klaje,
stiskalnice za seno,
sesalke za vodnjake,
železne cevi,
sesalke za gnojnico,
vodovode itd.,
od sedaj po zopet
zdatno znižanih
cenah,
ravno tako:
vse priprave za kletarstvo,
sesalke za vino,
medene pipe,
konopljenec in gumi-
jeve cevi,
gumijske ploče,
priprave za točenje
piva,
priprave za izdelo-
vanje sodavice in
penečih se vin,
stroje za sladoled,
mline za kavo, di-
šavo itd.,
omare za led,
stroje za delanje
klobas,

šivalne stroje vseh sestavov, železno pohištvo, železne blagajne, namizne tehtnice, tehtnice na drog, steberske tehtnice, decimalne tehtnice, tehtnice za živino, stroje in orodja za kovače, ključavničarje, kleparje, sedlarje itd.

Vse pod dolgotrajnim jamstvom, po najugodnejših plačilnih pogojih!

tudi na obroke.

Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno in franko; dopisuje slovensko.

Prekupcem in agentom posebne prednosti!

Piše se naj naravnost pod naslovom:

Ivan Schindler, Dunaj
III., Erdbergstrasse 12.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!